

**Татарстан Республикасы Әтнә муниципаль районы
Күәм авыл жирлеге Советы Каары**

«11» сентябрь 2020 ел

№ 134

Татарстан Республикасы Әтнә районы «Күәм авыл жирлеге» муниципаль берәмлеге территориясендә этләрне һәм мәчеләрне тоту кагыйдәләрен раслау турында.

«Россия Федерациясендә жирле үзидарә оештыруның гомуми принциплары турында "06.10.2003 ел, № 131-ФЗ Федераль законның 14 статьясы нигезендә, «Хайваннар белән җаваплы эш итү һәм Россия Федерациясенең аерым закон актларына үзгәрешләр кертү турында» 27.12.2018 ел, № 498-ФЗ Федераль законның хокукий нигезләмәләренә таянып, Күәм авыл жирлеге Советы каар чыгарды:

1. Татарстан Республикасы Әтнә муниципаль районы «Күәм авыл жирлеге» муниципаль берәмлеге территориясендә этләрне һәм мәчеләрне тоту кагыйдәләрен расларга.
2. Элеге каарны Татарстан Республикасы хокукий мәгълүматының рәсми порталында, шулай ук Әтнә муниципаль районының рәсми сайтында Интернет «мәгълүмат-телекоммуникация чөлтәрендә <http://atnya.tatar.ru> веб-адресы буенча урнаштырырга
3. Элеге каарның үтәлешен контролъдә тотуны үз җавапчылыгында калдырам.

Әтнә муниципаль районы
Күәм авыл жирлеге башлыгы

R. R. Гатауллин

Татарстан Республикасы Әтнә муниципаль районы
Күәм авыл жирлеге Советының 2020 елның
«11»сентябрендәге 134 номерлы карарына
1 нче номерлы күшымта

Татарстан Республикасы Әтнә районы «Күәм авыл жирлеге» муниципаль берәмлеге территориясендә этләрне һәм мәчеләрне тоту кагыйдәләре.

1 Гомуми нигезләмәләр

1.1. Татарстан Республикасы Әтнә муниципаль районының «Күәм авыл жирлеге» муниципаль берәмлеге территориясендә (алга таба - «кагыйдәләр») этләрне һәм мәчеләрне тотуның әлеге кагыйдәләре йорт хайваннары хужаларының (алга таба - «хайваннар») бурычларын һәм жаваплылыгын билгели, йорт хайваннары белән гуманлы эш итү, фатирларда, йортларда, хужалык итүче субъектларда хайваннарны тоту өлкәсендә бердәм һәм мәжбүри нормалар һәм таләпләр билгели; хайваннарны урамда йөрту һәм транспортлауны оештыру.

1.2. Кагыйдәләр торак пунктларда хайваннарны тутуга, торак пунктларның санитар торышына, хайваннарны саклауга таләпләрне билгеләүче Россия Федерациясе һәм Татарстан Республикасы норматив хокукий актлары нигезендә эшләнгән һәм милек рәвешләренә һәм ведомство буйсынуна карамастан, барлык физик һәм юридик затларга кагыла.

1.3. Хайваннарга карата мәлкәт түрүнда Россия Федерациясе Граждан кодексы белән билгеләнгән гомуми кагыйдәләр кулланыла. Хайван суд карапы буенча хужасыннан яки гамәлдәге законнарда караган башка тәртиптә тартып алынырга мөмкин.

1.4. Хайванның хужасы булып хайванны (этне, мәчене) караучы физик яки юридик зат санала, шул исәптән хужасыз хайваннарны тоту өчен кабул иткән затлар да. Физик затка караган территориядә дайми яшәүче хайван әлеге физик затның хайваны булып санала. Предприятие (учреждение, оешма) территориясендә урнашкан һәм саклау яки башка функцияләрне үтәргә тиешле хайван әлеге юридик затның дип санала.

2. Хайваннар хужаларының бурычлары

Хайваннар хужалары бурычлы:

2.1. Гамәлдәге санитар кагыйдәләрне һәм гигиеник нормативларны үтәү, эпидемиягә каршы, эпизоотиягә каршы һәм санитар - гигиена чараларын үтәү өлешендә халыкның санитар-эпидемиологик иминлеген тәэммин итү өлкәсендәге законнарны үтәргә.

2.2. Ветеринария һәм жәмәгать куркынычсызлыгы таләпләрен үтәргә, хайванның үз-үзен тотышын тәэммин итәргә, физик һәм юридик затлар милкенә, муниципаль милеккә анда ул тирә-юньдәгеләр өчен куркыныч тудырмаска

2.3. Үз хайваннарына кирәкле күләмдә азық-төлек һәм су бирергә, төр һәм токым ихтыяжларына туры китереп йөрергә, зоогигиеник тоту кагыйдәләрен үтәргә.

2.4. Кануннарда билгеләнгән тәртиптә хайванны теркәүне һәм тәңгәлләштерүне тәэммин итәргә.

2.5. Кичекмәстән кешене яисә башка хайванны тешләгән хайванны, хайванны карау өчен һәм, кирәк булганда, бинаны карантинлаштыру өчен, Татарстан Республикасы дәүләт ветеринария хезмәте учреждениесенә илтеп бирергә.;

2.6. Шунда ук хайван чире белән авырган очракта, дәүләт ветеринария хезмәте белгеченә мөрәҗәгать итәргә, йә нинди авыруга шикләнергә.

2.7. Кичекмәстән Татарстан Республикасы дәүләт ветеринария хезмәте учреждениесенә хайваннарың кинәт үлү очраклары, аларның гадәти булмаган вакыты, кинәт агрессиясе яки хайванның башка хайваннар тешләгән очраклары түрүнда хәбәр итәргә.

2.8. Үлгән хайваннарың мәетләрен ташларга һәм үлгән хайваннарны үз белдеген белән күмүгә юл куймаска, биологик калдыкларны утильләштерүнең ветеринария-санитария кагыйдәләре нигезендә хайваннарың мәетләрен утильләштерүне тәэммин итәргә.

2.9. Алга таба хайванны тоту мөмкин булмаганда, хужасы аны башка гражданнарга яки оешмаларга тапшырырга тиеш. Хайваннан баш тарту милекченең хайванга карата хокукларын һәм бурычларын туктатуга һәм аны башка затларга тапшырганчы туктатуга китерми.

3. Хайваннарны тотуга карата куела торган таләпләр

3.1. Хайваннарны карап тутуга карата гомуми таләпләр: хайваннарны теркәү һәм тәңгәлләштерү; хайваннарны карау, профилактик прививкалар, диагностик тикшеренүләр өчен ветеринария дәвалай-профилактика учреждениесенә дайми керту; хайваннарның һәм аның янәшәсендәге территориянең санитария торышын туту. Гомуми файдалану урыннарында, балалар мәйданчыкларында, тротуарларда һ. б. хайваннарга калдырылган экскрементлар хайваннар хужасы тарафыннан чистартылырга тиеш; тәnlә һәм урамда тынычлыкны тәэмин итү; хайваннарны урамда урамда йөргәндә, хужалары Озак вакытка элемтәдә калдырымыйча гына, жәмәгать урыннарында күзәтүчесезлекне булдырмау.

3.2.Тыю:

- этләрне кешеләргә яки хайваннарга, кагыйдәләргә туры китереп, үз-үзене саклау һәм дрессурадан тыш, этләрне кешеләргә яки хайваннарга юнәлдерергә; күп фатирлы йортларның гомуми кулланылыштагы урыннарында (баскыч күзәнәкләрендә, гомуми балконнарда, кухняларда, коридорларда, йортларның чормакларында, подвалларында һәм башка бүлмәләрендә) хайваннарны тотарга; йорт хайваннарын мөстәкыйль йөртү өчен хайваннар чыгарырга;; хайваннарның тиреләрен, итен, башка чималын куллану максатыннан хайваннарны үрчетергә, тотарга һәм агуларга; 14 яштән яшърәк затларга сакчылар, сугышчылар, эре токымнарга караган этләрне мөстәкыйль рәвештә урамда йөртергә.

3.3. Фатирларда һәм йортларда хайваннарны туту тәртибе: бер гайлә белән мәшгуль фатирларда да, Коммуналь фатир бүлмәләрендә дә хайваннарны туту рәхсәт ителә. Коммуналь фатир бүлмәләрендә хайваннарны туту күршеләрдә медицина курсатмәләре булмаганда һәм аларның язма ризалыгы булганда рәхсәт ителә; хайванның хужасы яки аның вәкаләтле затыннан башка читкә чыгуы мөмкин булмаганда, хайванның милек хокуқында яки башка хокукта булган жир участогы территориясендә этне ирекле туту рәхсәт ителә; гомуми файдаланудагы йортларда этне ирекле туту, шулай ук аны тәnlә саклау хезмәте курсату өчен бары тик килешкәндә генә чыгару рәхсәт ителә.; торак урыннарда асрала торган терлекләр саны аларга зоогигеник таләпләр нигезендә туту шартларын тәэмин итү мөмкинлеге белән чикләнә. Фатирларда хайваннар, шул исәптән хужасыз хайваннар өчен приютлар һәм питомниклар оештыру тыела; милектә яки жир участогы булган эт хужаларына, участокка кергәндә, ишегалдында эт булу турында кисәту языу урнаштырырга кирәк. Башка оешмалар, тиешле билгеләр (язулар) мәжбүри урнаштырылган очракта, территорияләре белән йөрүне тыюны билгеләргә хокуклы; күзәтүчесез хайваннар йорт хужаларыннан башка, хайваннар белән эш итүне жайга сала торган норматив хокукый актларда билгеләнгән тәртиптә туту өчен, йорт хужаларыннан башка тартып алышырга һәм приютка тапшырылырга тиеш. Ауланган хайваннар турында мәгълумат һәркем өчен ачык.

3.4. Хужалык итүче субъектлар тарафыннан терлекләрне туту:

хайваннарны карап туту хайваннарны дайми карау белән тәэмин ителгән очракта рәхсәт ителә; оешма-учреждениеләрдә, предприятиеләрдә, әлеге максат өчен максус жиһазландырылган биналар (уриннар) булмаганда, хайваннарны туту тыела; хужалык итүче субъектка хайваннарның контролъсез үрчүенә юл куймас өчен, хайваннарны стерилизацияләргә киңәш ителә; предприятие хайваннарны туту хужалык итүче субъектның эшчәнлек спецификасын исәпкә алыш башкарылырга тиеш һәм әлеге һәм якын-тирә территориядәге кешеләр куркынычсызлыгы нормаларына туры килергә тиеш.; предприятие территориясен саклау өчен вольерларда яки бәйдә булган сакчыл этләрне жибәрергә кирәк, бу территориядә килүчеләрнең булмавына инанып, предприятие территориясен кергәндә, кергәндә, этләрнең территориясен саклау турында кисәту табличкасы эленеп торырга тиеш; бакчачылык, яшелчәчелек, дача кооперативлары, туристлык базалары, спорт, Хезмәт һәм ял лагерьлары территорияләрендә хайваннарны туту әлеге кагыйдәләр таләпләрен үтәп рәхсәт ителә һәм юридик затның локаль норматив

актлары белән җайга салына. Жәйге сезон тәмамлангач, хайваннарны бакчачылык, яшелчәчелек, дача кооперативлары, туристик базалар, спорт, Хезмәт һәм ял лагерьлары территорияләрендә тиешенчә карап тормыйча калдыру тыела.

3.5. Хайваннарны урамда йөрту тәртибе:

торак биналардан, күп катлы торак йортларның подъездларыннан, башка изоляцияләнгән территорияләрдән урамга поводкада, ә Россия Федерациясе Хөкүмәте карары белән расланган потенциаль куркыныч этләр исемлегенә кертелгән этләрне поводкада һәм борднекта чыгарырга рәхсәт ителә. Кешеләр күпләп жыела торган урыннарда эт хужасы белән бергә поводкада һәм борднекта булырга тиеш. Этне муниципаль берәмлек башкарма хакимиите органының норматив хокукий акты белән рәхсәт ителгән урыннарда ирекле йөрту өчен алыш барырга була. Этләрне урамда йөрту өчен мәйданчыклар булмаганда, буш урыннарда, әлеге кагыйдәләрне үтәп, аз кеше урыннарында йөрергә рәхсәт ителә; урамда һәм автомагистральләр янында эт хужасы автомобиль юлының йөрү өлеше кисешкән урында, балалар мәйданчыкларында, стадионнарда, мәктәпкәчә, мәктәп һәм фатир территорияләрендә, күршеләрендә медицина күрсәтмәләре булмаганда һәм аларның язма ризалыгы булганда, рәхсәт ителә.; хайванның хужасы яки аның вәкаләтле затыннан башка читкә чыгуы мөмкин булмаганда, хайванның милек хокукинда яки башка хокукта булган жир участогы территориясендә этне ирекле тоту рәхсәт ителә; гомуми файдаланудагы йортларда этне ирекле тоту, шулай ук аны төнлә саклау хезмәте күрсәтү өчен бары тик килешкәндә генә чыгару рәхсәт ителә.;

3.6. Жәмәгать транспортында хайваннарны ташу тиешле транспорт чарапарыннан иминлекне тәэммин итә торган һәм пассажирларны борчуга сала торган чарапарны үтәгәндә билгеләнгән кагыйдәләрне үтәп башкарыла.

3.7. Ветеринария һәм санитария-эпидемиология таләпләрен үтәп, әлеге максатлар өчен маҳсус җиһазландырылган урыннарда терлекләр сату рәхсәт ителә.

4. Әлеге кагыйдәләрне бозган өчен җаваплылык

Әлеге кагыйдәләрне бозуда гаепле физик һәм юридик затлар, вазыйфаи затлар гамәлдәге законнар нигезендә җаваплы. Гражданнарның сәламәтлегенә китерелгән зыян яисә хайваннар мәлкәтенә китерелгән зыян законда билгеләнгән тәртиптә каплана.

Әлеге Кагыйдәләрдә каралмаган хайваннарны тоту буенча бүтән таләпләр Россия Федерациясе һәм Татарстан Республикасының норматив хокукий актлары белән җайга салына.